

รายงานโรคและภัยสุขภาพที่น่าสนใจ

ตามแนวชายแดน

ประจำสัปดาห์ 17 - 23 ต.ค. 2567

เหตุการณ์อื่น ๆ ที่สำคัญประจำสัปดาห์

- 18 ตุลาคม 2567 กระทรวงสาธารณสุข ได้เตรียมความพร้อมด้านการแพทย์และสาธารณสุข กรณีสถานการณ์อุกกาภัยวาทภัยและดินโคลนถล่มซึ่งเริ่มคลี่คลาย สิ่งสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการคือ การดูแลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงโรคและภัยสุขภาพที่มักพบภายหลังการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ซึ่งที่ผ่านมากรมอนามัยได้จัดทีมปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินและสาธารณสุขด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ต่าง ๆ โดยให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติตนเพื่อลดความเสี่ยงสุขภาพและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการดูแลสุขอนามัย และการจัดการสุขาภิบาล การปรับปรุงประปาหมู่บ้าน ประปาชุมชน ควบคุมคุณภาพน้ำให้ได้ตามมาตรฐาน เฝ้าระวังปัญหาฝุ่นละอองที่จะเพิ่มขึ้นจากดินโคลนที่แห้งและจากการทำความสะอาดบ้านเรือนเช่นที่ จ. เชียงใหม่ ช่วงวันที่ 15 กันยายน - 14 ตุลาคม 2567 พบค่าฝุ่น PM 10 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และบางเวลาสูงเกินมาตรฐาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนได้ หน่วยงานในพื้นที่ได้เฝ้าระวังติดตามและแจ้งเตือนประชาชนอย่างต่อเนื่อง
- 18 ต.ค. 2567 เกิดสารเคมีรั่วไหลในโรงงานผลิตสารลดแรงตึงผิวในเครื่องสำอางค์ที่ จ. ปราจีนบุรี โดยเกิดกลุ่มควันสีขาวจากโรงงาน ถูกกระแสลมพัดเข้าไปในชุมชน มีคนงานชาวเมียนมาได้รับสารเคมี 5 ราย เริ่มแรกมีอาการคลื่นไส้ เวียนศีรษะ อาเจียน เจ้าหน้าที่ได้ส่งตัวเข้ารับการรักษาใน ร.พ. เพื่อสังเกตอาการ ส่วนชาวบ้านพื้นที่รอบโรงงานที่ได้รับผลกระทบเกือบ 200 คน ได้อพยพครอบครัวไปอยู่ที่ศาลาประชาคมหมู่บ้าน โดยมีคณะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทำการตรวจคัดกรองอาการเบื้องต้น ต่อมาสถานการณ์เริ่มคลี่คลาย ชาวบ้านได้ทยอยกลับบ้านพักอาศัย อุตสาหกรรมจังหวัด ฯ มีคำสั่งปิดโรงงานชั่วคราวจนกว่าจะมีการซ่อมแซมเตาปฏิกรณ์ให้เรียบร้อย

ทำความเข้าใจ “ เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ”

ข้อมูลจากรายงานการเฝ้าระวังเหตุการณ์ กรมควบคุมโรค ประจำสัปดาห์ที่ 42 (14 - 20 ตุลาคม 2567) รายงานพบผู้ที่เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคจำนวน 4 ราย ที่อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลระหว่างวันที่ 8 - 11 ตุลาคมที่ผ่านมา เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในเด็กเพศชาย อายุประมาณ 1 ปี 6 เดือน มีอาการคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ไข้ ชักเกร็ง แขนขาบวมแดง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้ทำการเฝ้าระวังเด็กกลุ่มเดียวกันที่ได้รับวัคซีน Lot เดียวกันในวันเดียวกัน จำนวน 24 ราย ระยะเวลาการเฝ้าระวัง 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 9 ตุลาคม ถึง 9 พฤศจิกายน 2567 ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการสอบสวนโรค และติดตามข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ตามนิยามการรายงานหรือการเฝ้าระวังอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคหรือ Adverse events following immunization (AEFI) หมายถึงความผิดปกติทางการแพทย์ที่เกิดขึ้นภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคและไม่จำเป็นที่จะต้องมีส่วนจากวัคซีน ความผิดปกติที่เกิดขึ้นอาจเป็นเป็นความรู้สึกไม่สบายหรือมีผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการพบความผิดปกติหรือมีอาการแสดงของโรค โดยวัคซีนทุกชนิดทำให้เกิด AEFI ได้ไม่ว่าวัคซีนนั้นจะผ่านการผลิต การเก็บรักษา ภายใต้อุณหภูมิที่กำหนดมาเป็นอย่างดี สรุปสาเหตุของการเกิด AEFI จำแนกได้ 5 สาเหตุ ได้แก่ สาเหตุจากวัคซีนเอง สาเหตุจากการบริหารจัดการที่ผิดพลาดซึ่งในการบริหารจัดการ มีหลากหลายขั้นตอนที่เกิดการผิดพลาดได้ สาเหตุจากความรู้ความกังวลหรือความกลัวของผู้ที่ได้รับวัคซีน สาเหตุจากเหตุการณ์ร่วมที่เป็นความบังเอิญมาเกิดป้องกันหรือเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันและสุดท้ายไม่สามารถจัดเข้าในสาเหตุใดได้คือ ไม่ทราบสาเหตุว่าเกิดจากอะไร กลุ่มอาการเฉพาะที่มีทั้งอาการเฉพาะที่แบบไม่รุนแรง เช่น อาการปวด บวมแดงบริเวณที่ฉีดวัคซีน เกิดผื่นหรือบริเวณที่ฉีดและฝื่นที่มีเชื้อบริเวณที่ฉีด อาการเฉพาะที่ที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงคือ กลุ่มอาการทางระบบประสาท เช่น เยื่อหุ้มสมองอักเสบ สมองอักเสบ ภาวะแพ้รุนแรงที่นำไปสู่ภาวะโหลเวียนโลหิตล้มเหลวเกิดขึ้นภายในไม่กี่นาที หลังได้รับวัคซีน รายละเอียดในหนังสือแนวทางการเฝ้าระวังและตอบโต้เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของประเทศไทย ปี 2563 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข หากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานพบเหตุการณ์ดังกล่าว ต้องรีบรายงานตามระบบเฝ้าระวัง AEFI ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขทันที

ข้อแนะนำสำหรับเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่แจ้ง อสต. ประสานกับ จนท. สาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองที่มีเด็กในวัยที่ต้องเข้ารับการฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ให้มีความรู้เกี่ยวกับอาการเบื้องต้นของเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์หลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ โดยให้รู้จักสังเกตอาการเด็กในปกครองหลังได้รับการฉีดวัคซีน อีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้ให้บริการที่ต้องเผชิญหน้ากับการร้องเรียนหรือความไม่เข้าใจของผู้รับบริการก็คือการสื่อสารที่ถูกต้องชัดเจน อย่าปฏิเสธในการพบกับผู้ที่ประสบปัญหาแต่ต้องอธิบายถึงหลักการและการใช้เวลาในการตรวจสอบสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าว ในเบื้องต้นเสียก่อน จึงจะตัดสินใจว่าอาการไม่พึงประสงค์ดังกล่าวเกิดจากการได้รับวัคซีน และอีกสิ่งหนึ่งที่ผู้ให้บริการควรตระหนักก็คือ ท่านไม่มีอำนาจในการรับการจัดซื้อวัคซีน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามขั้นตอนการสอบสวนทางระบาดวิทยาเท่านั้น หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถศึกษาได้จาก คู่มือการเฝ้าระวังและสอบสวนอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ปี 2563

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดย

โครงการพัฒนาขีดความสามารถการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนเพื่อการตรวจจับและตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในพื้นที่ชายแดน สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนโดยศูนย์ความร่วมมือ ไทย - สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

ติดต่อ
oic.ddc@gmail.com
02-5903832
www.ddc.go.th/oic

อ้างอิง

- <http://guruvaccine.com>
- ข้อมูลจาก : หนังสือแนวทางการเฝ้าระวังและตอบโต้เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของประเทศไทย ปี 2563 ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- <https://www.thaipbs.or.th/news/content/345458>
- ขอบคุณภาพจาก : <https://cimjournal.com/medical-news/three-dose-malaria-vaccine/>
- ขอบคุณภาพจาก : <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/1865471>